

THÁI NỮ LAN SƯU TẬP: NHỮNG NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI SÁCH CŨ SÀI GÒN

NHỮNG NGƯỜI CÓ CÔNG VỚI SÁCH CŨ SÀI GÒN

Sách vở, báo chí miền Nam trở thành món ăn tinh thần là do công sức của các nhà văn, nhà phê bình, giáo sư dạy các học giả.

Điều hiển nhiên là thế.

Nhưng sức bật, sự tác động để phê bình những văn hoá phẩm này là nhờ vào một số lớn nhà xuất bản có công với Văn Học.

Họ là những nhà xuất bản như

Trình Bày, Nam Sơn, Nguyễn Đình Vượng, Văn Hoá Á Châu, Diên Hồng, Xưa nay, Khai Trí, Lá Bối, An Tiêm. Những nhà xuất bản này đã đóng góp vào việc xuất bản 200 triệu cuốn sách trong 20 năm.

Con số thật không nhỏ.

1.- Ông Khai Trí :

Chúng tôi ai biết tên thật của ông, thành ra thương hiệu nhà sách KT,

62 Lê Lợi được đăng hoá vào tên ông. Thật ra tên ông là Nguyễn Hùng Trương, với hai tay trắng làm nên sự nghiệp.

Ông vừa là một doanh gia,

vừa là người làm văn hóa.

Ông biên soạn khoảng 15 cuốn sách như Thơ tình Việt Nam và thơ giới chọn lọc, Chánh thể cho người miền Nam...

và chủ trương tuần báo Thiếu Nhi cùng với Nhật Tân.

Sau 1975 , nhà sách KT là nạn nhân của nạn hôi của, đốt phá.

Sách vở tung toé khắp nơi từ trong nhà sách ra ngoài đường.

Tôi đã chính mắt chứng kiến cảnh này trong nỗi bất lực, bất lực của một người tự xếp hàng vào người thua cuộc.

Tôi không biết lúc bấy giờ ông Khai Trí đứng ở đâu.

Đứng ở đâu thì cũng cùng tâm cảnh đau xót đó thôi.

Khi đã chứng kiến cảnh này rồi thì đừng bảo tôi có thể nghĩ hay cho những người mới đến.

Họ không hiểu được điều đó vì quá hăng say trong men chiến thắng hay họ chưa bao giờ biết nghĩ tới người dân mùn gi, nghĩ gì.

Tiếp theo đó là hai kho sách lớn cũng bị trưng thu. Hàng vài trăm ngàn cuốn sách ra khỏi kho, rồi biến mất dạng.

Ông trông tay sau bao nhiêu năm tận công gây dựng.

Sau này, ông ở Mỹ về VN một lần nữa, mang theo hy vọng làm được một chút gì cho đất nước.

Ông đã mang về 2000 cuốn sách để tiếp tục làm Văn hoá.

Sách bị tịch thu với lý do :

in trước 75.

Theo Nguyễn Thụy Long,

phần lớn sách bị tịch thu là các loại sách Học Làm Người, báo chí quý hiếm trước 1954, như bộ Loa rít nổi tiếng.

Sách ông mang về ai cũng biết là sách về giáo dục, sách hiên, sách tốt đẹp.

Mà đại gì ông mang sách dữ,

mà làm gì kiếm ra đâu được sách dữ. Nó chỉ có một cái tội :

Tội đã in trước 1975.

Trước 75 là xấu,

vi phạm luật.

Sau 75 là tốt.

Ông đau lòng vì sách,

ôm đơn đi kiện.

Kết cục chẳng đi đến đâu.

Trước khi ông mất,

người ta đã không quên đặt tên ông cho một con phố nhỏ.

Đúng như ông thầy TQ nhận xét :

Hôm qua nó giết mình,

hôm sau nó mang vòng hoa đến phúng điếu.

Ông ra đi lúc 5h15 ngày 11/3,

linh cứu hiện quàn tại nhà riêng

(237 Điện Biên Phủ, quận 3, TP HCM), lễ động quan lúc 6h ngày 14/3,

hỏa táng tại Bình Dương.

Nguyện vọng của gia đình là gửi tiễn phúng điếu vào quỹ từ thiện thành phố.

Cụ Toàn Ánh, năm nay 91 tuổi,

trong bữa đưa đám ma ông Khai Trí than th:

tại sao mình sống lâu như thế,

ông Khai Trí mới có 80 tuổi.

2- Nhà Lá B:

nhà Lá B do nguyên Đại đức Từ Môn, tên thật là Võ Thng Tiết trông nom. Sau ông hoàn tục.

Ông là người có lòng, đ việc phụng sự văn học nghệ thuật lên trên tiền bạc.

Từ Môn đã giúp các nhà văn có nơi xuất bản những đư sách có giá trị và người đọc có cơ hội đọc những cuốn sách trang nhã, chăm sóc từng chút trong việc trình bày in loát và c đn nội dung sách.

Tt c sách của Nhật Hạnh đư từ đây mà ra.

Nếu không có Lá B,

những

Chiến tranh và Hoà Bình,

Chiến Quốc Sách,

S Ký Tư Mã Thiên,

Kip người của Somerset Maugham, Mười khuôn mặt văn nghệ hôm nay

và

Lội thoát cuối cùng của V. Georghiu sẽ nằm ở đâu?

Nếu không có Lá B,

nhieu sách ch c gì đã có cơ hội ra m t bạn đọc.

Nh t là bộ Chiến tranh và Hoà Bình của Léon Tolstoi.

Sách in t n vài ba triệu thời bấy giờ, bao giờ lấy lại vn.

Sau này, ở Hoi ngoại, ông tiếp tục làm công tác văn học với nhà xuất bản Văn Nghệ.

Nếu còn một vinh danh gì cho 20 năm Văn học dịch nói riêng và Văn học nói chung, có còn nên nhắc đến Võ Thưng Tiệt không?
Kể lối đường cho Văn học miền Nam

3.- An Tiêm Thanh Tuệ.

Tôi chỉ xin trích dẫn ba bài viết lúc mà Thanh Tuệ nằm xuống để thấy được rằng nhà xuất bản An Tiêm với Thanh Tuệ có lòng với văn chương như thế nào.

* Thái Kim Lan với Thanh Tuệ:

Hình như dưới tay anh tác phẩm được in nào cũng mang một chút lòng trân trọng của anh như thế đối với tác giả và độc giả, một nét cười bao dung mời gọi, vừa cảm khái liên tài vừa khuyến khích thúc dục, một nhịp nối uyển chuyển tài hoa giữa giải bày tâm sự và tìm kiếm tri âm trong chữ nghĩa và tri thức, giữa người và người...

An Tiêm đã khai phá, mở cửa khu vườn văn học của các nghệ sĩ trẻ miền nam trong khung cảnh sôi động của thập niên 60...

* Tiệc Văn Chương, thương chữ nghĩa, Trần Thị Lai Hồng.

Biết là vô thường, nhưng vẫn không khi tiếc thương.
Tôi tiếc thương người An Tiêm Thanh Tuệ hiên hòa đã đành,
mà nỗi tiếc Thương Văn Chương chữ nghĩa còn trĩu quá nặng.

Thôi từ nay, còn ai khi công lặn lội tìm tòi dải lọc để phôi
biến văn chương như đã từng với Tuệ Sĩ, Bùi giáng,
Sao Trên Rừng, Nguyễn Đức Sơn.

Thôi từ nay còn ai trân quý nâng niu bao trọng chữ nghĩa như
đã từng với Lá Hoa Cỏn, Ngàn Thu Rớt Hột,
Mười Hai con Mọt.. Đêm Nguyệt Động, Cái chuồng khỉ và còn
nhiều,
rất nhiều công lao với văn học đã, đang và chưa thực hiện
được.

* Với nhà văn Lê Thị Huệ:

Rồi bỗng nhiên nghe tin Ông chết. Đặng Ngọc Loan hôm trước rồi đi uống cà phê với Ông một lần, gọi điện thoại nói với tôi: Tin gì kỳ cục. Sao người vậy mà chết nghe kỳ cục quá.

4.- Doanh nghiệp sách Thành Nghĩa, Sài Gòn.

Có lẽ phải nói đây là một ông Khai Trí thứ hai. Trong một dịp đi dự một buổi phát giấy thường, do cái TTNCBTVPHVHDT. Viết tắt thế quý vị khi một thời giờ với cái Trung Tâm đó. Tôi có gặp anh Võ Thành Tân, Tổng giám đốc nhà sách Thành Nghĩa và nhất là anh Vũ Quang Trình, trợ lý TGD trong bữa ăn trưa đó. Gặp các anh đều là dân Quảng Nam, Quảng Ngãi mà người dân gọi đùa là: Cộng Hoà Xã Hội chủ nghĩa Việt Nam Quảng Nam, Đà Nẵng. Gọi như thế để thấy cái dân ngoài đó đi theo đảng nhà nước tận tình. Nay sau 30 tháng tư, Họ, những người dân miền này có mặt khắp nơi, nhất là trong ngành báo chí, xuất bản. Các báo lớn như Tuổi Trẻ, Thanh Niên v.v. đều có người của họ. Chẳng hạn báo Thanh Niên có Nguyễn Công Khế, Tuổi Trẻ có Hùng Sơn Phước, Công An thành phố TP Hồ Chí Minh, Sài Gòn time có Võ như Lanh, Kinh tế VN có Cung Văn, Nhật Ánh..

Võ Thành Tân, sau 75 đang còn học Văn Khoa. Với cái vốn liếng này đâm ra hữu dụng, anh làm nghề mua bán sách cũ. Biết sách nào quý, biết sách nào giá trị là sự trường của một người mua bán sách cũ.

Có tý vốn rồi, anh mua lại một cái ki ốt bán sách l ờ đường An Dương Vương. Kịp đ ến thời m ả c ủa, 1986..

Theo lời anh Trình, các anh liên k ết với các nxb c ủa nhà nước đ ể in sách.

Họ đứng tên, cho gi ữy phép rồi họ mặc cho mình mu ốn làm gì thì làm.

Một cu ốn sách mới đ ầu ít vốn in 1000 cu ốn thăm dò. Bán chạy thì in lại,

bán ti ếp.

Một năm mới đ ầu xu ất b ản 4, 5 đ ầu sách, rồi cứ th ế tăng d ần.

Đ ến năm 2004 thì đã cho xu ất b ản đ ến 3000 đ ầu sách đ ể loại.

2005 tăng lên 3500 đ ầu sách một năm.

Nay thì các anh tr ở thành t ờ t ờ phú trong ngành xu ất b ản.

Ngoài ra, các anh còn m ở ra hàng trăm c ửa hàng bán sách với hàng ngàn nhân viên. H ỏi sao có nhi ều nhân viên như th ế. Tr ả lời là đ ể trông chừng những khách hàng ăn trộm đ ể trong tiệm sách.

Có những tiệm sách lớn có đ ến 40 chục ngàn đ ầu sách đ ể loại.

Làm gì còn có những Thanh Tuệ, những Từ m ến nữa.

Làm gì còn có Lá B ối, An Tiêm,

Nam Sơn nữa.

Làm gì còn có *Loan m ột Nhung* nữa.

Thôi chào vĩnh biệt sách cũ Sài Gòn. Chào những đứa con tinh th ần sinh trước 1975 còn sót lại.

NVL

Nguyễn Văn Lục

Nguyễn fb Xuyên Sơn